

STERKAR STRANDIR

Framtíðarsýn og markmið

DRÖG

JÚLÍ 2020

Sigurður Líndal Þórisson

Fyrir hönd verkefnisstjórnar Sterkra Stranda

Inngangur

Í þessari samantekt verður gerð grein fyrir markmiðum og framtíðarsýn verkefnisins *Sterkar Strandir* sem tilheyrir röð verkefna á landsvísi undir stjórn Byggðastofnunar með heitinu *Brothættar byggðir*. Í júní 2020 var haldið íbúáþing þar sem íbúar voru kallaðir saman í tveggja daga vinnubúðir. Þinginu var stýrt af Sigurborgu Kr. Hannesdóttur hjá ráðgjafafyrirtækinu Ildi. Í framhaldinu vann verkefnisstjórn stöðugreiningu á svæðinu þar sem tekið var tillit til íbúapróunar, atvinnuþátta og -þróunar, auk sérstöðu landshlutans. Niðurstöður íbúáþings, fyrirnefnd stöðugreining og aðrar skýrslur sem lágu fyrir um svæðið voru notaðar til að móta framtíðarsýn og markmið sem lögð verða fyrir íbúa til samþykktar.

Vegna sérstakra aðstæðna í þjóðfélaginu er markast af COVID-19 faraldrinum, og töfum á verkefninu því tengdum, er rétt að vekja athygli á því að aðilar sem hér eru kynntir sem mögulegir ábyrgðaraðilar markmiða verkefnisins í þessum drögum hafa ekki fengið kynningu á verkefninu, eða farið í samþykktarferli fyrir ábyrgð sinni. Skoða ber eftirfarandi með ofangreint greipt í huga.

Hvorki meginmarkmiðum né starfsmarkmiðum er raðað eftir mikilvægi þeirra í þessu skjali. Markmiðin verða að engu án aðkomu íbúa. Verkefninu er ætlað að hjálpa fólki að hjálpa sér sjálf, ekki að koma með lausnir að ofan.

Hugtakanotkun og orðskýringar

Brothættar byggðir:	Verkefnið Brothættar byggðir sem verkfæri/verklag á landsvísu.
„Brothætt byggð“:	Verkefni Brothættra byggða í einstökum þátttökubýggðarlögum fá sérstök heiti. Hugtakið „brothætt byggð“ er hér notað um verkefnið í einstökum byggðarlögum.
Byggðarlag/byggð:	Orðið byggðarlag eða byggð er hér notað um samfélag sem markast af landfræðilegum og menningarlegum aðstæðum, fremur en sveitarfélagamörkum.
Framtíðarsýn:	Mynd sem lýsir framtíðarstöðu við lok stefnumótunartímabils í brothættri byggð.
Meginmarkmið:	Þrjú til fjögur markmið sem styðja framtíðarsýn og fela í sér skilgreiningu framtíðarstöðu í þeim áhersluþáttum sem hafa verið valdir og mótaðir innan verkefnisins Brothættar byggðir.
Starfsmarkmið:	Markmið sem styður tiltekið meginmarkmið. Á grundvelli þess má útfæra með mælanlegum hætti hvernig tiltekinn ábyrgðaraðili þess mun beita sér og innan hvaða tímaramma.
Stefnumótun:	Að móta skýra sýn á það hvert á að stefna með þátttöku byggðarlags í verkefni um brothætta byggð. Það felur meðal annars í sér að móta framtíðarsýn, meginmarkmið, starfsmarkmið og tillögur um aðgerðir.
Stöðugreining:	Yfirlit og greining helstu þátta er einkenna stöðu byggðarlags og framtíðarhorfur. Dæmi eru þróun í fjölda og aldursdreifingu íbúa, þróun í atvinnulífi, menningarlífi, svo og umfjöllun um helstu áætlanir og ytri áhrifaþætti sem varða framtíð viðkomandi byggðarlags.

Verkefnisstjórn

Í verkefnisstjórn hvers verkefnis Brothættra byggða sitja fulltrúar viðkomandi sveitarfélags, landshlutasamtaka, atvinnuþróunarfélags, Byggðastofnunar og íbúa. Mismunandi er eftir verkefnum hvaða stofnun hýsir starf verkefnisstjóra og í verkefninu Sterkar Strandir er staðan vistuð hjá Vestfjarðarstofu. Verkefnisstjóri er Sigurður Líndal Þórisson.

Í stjórn verkefnisins Sterkar Strandir sitja eftirtaldir aðilar:

- Aðalsteinn Óskarsson, Vestfjarðastofu
- Angantýr Ernir Guðmundsson, fulltrúi íbúa
- Esther Ösp Valdimarsdóttir, fulltrúi íbúa
- Eva Pandora Baldursdóttir, Byggðastofnun – formaður
- Jón Jónsson, fulltrúi Strandabyggðar
- Kristján Þ. Halldórsson, Byggðastofnun
- Lína Björg Tryggvadóttir, Vestfjarðastofu

Framtíðarsýn: Strandabyggð 2025

Íbúar eru stoltir af sinni heimabyggð. Menntunar- og tómstundatækifæri barna og fullorðinna er í fremstu röð og eftirtektarverð. Mannlífið er margbrotið og menningarstarf þróttmikið. Nýtt fólk er boðið velkomið af samfélaginu og svæðið er freistandi búsetukostur. Samfélagið leggur áherslu á sjálfbærni og sátt við náttúruna. Stórbrotið umhverfið býður upp á margvísleg tækifæri til útivistar og heilsuefling er í hávegum höfð. Atvinnulífið er fjölbreytt, með áherslu á nýsköpun, skapandi störf, ferðaþjónustu og rannsóknir, til viðbótar traustum grunnatvinnuvegum. Mannauður hefur verið kortlagður og fólk fær tækifæri til að nýta hæfni sína, reynslu og menntun. Öflug þjónusta einkennir samfélagið, kraftmikil stjórnsýsla og metnaðarfullt starfsfólk. Traustir innviðir eru tryggðir, þ.m.t. góðar vegasamgöngur, háhraða nettenging, gott afhendingaröryggi raforku og hitaveita.

STYRKLEIKAR	VEIKLEIKAR
<i>Náttúran</i> <i>Félagsauður</i> <i>Þjónusta við fjölskyldur</i> <i>Umhverfisvitund</i> <i>Landfræðileg lega</i> <i>Sköpunarkraftur</i>	<i>Íbúapróun</i> <i>Húsnæðismál</i> <i>Innviðir</i> <i>Stöðnun</i> <i>Fábreytni</i> <i>Áhættufælni</i>
ÓGNIR	TÆKIFÆRI
<i>Tekjubrestur sveitarfélagsins</i> <i>Aldurssamsetning</i> <i>Höfuðborgarstefna</i> <i>Horfur í grunnatvinnuvegum</i> <i>Fjármögnunarmöguleikar</i> <i>Minnkandi umferð</i>	<i>Náttúran</i> <i>Nýsköpun</i> <i>Atvinnuþróun</i> <i>Staðsetning</i> <i>Vestfjarðaleiðin</i> <i>Þjónustustig</i>

Meginmarkmið:

Eftirfarandi meginmarkmið hafa það hlutverk að sameina sýn íbúa og annarra sem að verkefninu standa á það hvert verkefninu er ætlað að stefna. Tilgangur verkefnanna er að "toga" samfélagið í átt að framtíðarsýninni í krafti starfsmarkmiða og aðgerða sem af þeim leiða.

- **Sterkir innviðir og öflug þjónusta**
- **Stígandi í atvinnulífi**
- **Stolt og sjálfbært samfélag**

Starfsmarkmið:

Í tengslum við meginmarkmið eru skilgreind starfsmarkmið eftir því sem tilefni gefst til, þau eru mælanleg, tímasett, alla jafna samþykkt af ábyrgðaraðila – þó ekki sé svo í þessu tilfelli – viðeigandi og raunhæf.

Meginmarkmið 1

Sterkir innviðir og öflug þjónusta

- Starfsmarkmið 1.1   Stofnuð verði vefverslun fyrir svæðið
Tímamörk: Fyrir árslok 2021
Ábyrgð: Frumkvöðlar (Sýslið ehf.) og verkefnisstjóri
- Starfsmarkmið 1.2   Tryggja skipulagða móttöku nýbúa
Tímamörk: Fyrir árslok 2021
Aðgerð A: Klára íbúahandbók og móttökuáætlun
Aðgerð B: Kanna möguleika á móttöku flóttamanna
Aðgerð C: Átak í merkingum og skiltun
Aðgerð D: Mótun fjölmenningsstefnu
Ábyrgð: Sveitarfélag, íbúar, verkefnisstjóri
- Starfsmarkmið 1.3   Verkefni sem búa í hagin fyrir ungt fólk kortlögð og stofnuð
Tímamörk: Fyrir árslok 2021
Ábyrgð: Ungmennaráð, íbúar, sveitarfélag, verkefnisstjóri
- Starfsmarkmið 1.4   Allur Innstrandarvegur fær bundið slitlag, einbreiðar brýr upprættar, vegrið bætt
Tímamörk: Fyrir árslok 2030
Ábyrgð: Alþingi, Samgönguráðuneyti, Vegagerðin
- Starfsmarkmið 1.5   Háhraðanet á Hólmavík
Tímamörk: Fyrir árslok 2022
Ábyrgð: Sveitarfélag í samstarfi við fjarskiptafyrirtæki og ráðuneyti
- Starfsmarkmið 1.6   Raforkukostnaður jafnaður milli dreifbýlis og þéttbýlis
Tímamörk: Fyrir árslok 2023
Ábyrgð: Alþingi

- Starfsmarkmið 1.7   Bættir húsnæðiskostir fyrir samfélagið
Tímamörk: Fyrir árslok 2024
Aðgerð A: Óska eftir viðræðum við stjórnvöld um byggingu þjónustuíbúða í Strandabyggð fyrir árslok 2021.
Aðgerð B: Gera þarfagreiningu fyrir árslok 2021
Aðgerð C: Auka samstarf við Húsnæðis- og mannvirkjastofnun um byggingu fleiri, minni, ódýrari húsa.
Ábyrgð: Sveitarfélag, verkefnisstjóri
- Starfsmarkmið 1.8   Samfélagssetur stofnað (menningar- og tómstundaframboð fyrir alla)
Tímamörk: Fyrir árslok 2021
Ábyrgð: Frumkvöðlar, verkefnisstjóri, sveitarfélag, Vestfjarðastofa
- Starfsmarkmið 1.9   Kynna öflugt menntastarf í Strandabyggð
Tímamörk: Fyrir árslok 2021
Ábyrgð: Skólar, fræðslumiðstöð, sveitarfélag, verkefnisstjóri
- Starfsmarkmið 1.10   Kortleggja nýsköpunarmöguleika í menntun
Tímamörk: Fyrir árslok 2022
Ábyrgð: Skólar, fræðslumiðstöð, sveitarfélag, verkefnisstjóri
- Starfsmarkmið 1.11   Sameiningarmöguleikar sveitarfélagsins kannaðir með faglegri úttekt
Tímamörk: Fyrir árslok 2021
Ábyrgð: Sveitarfélag
- Starfsmarkmið 1.12   Koma á fót tveimur nýjum tómstundamöguleikum
Tímamörk: Fyrir árslok 2021
Ábyrgð: Sveitarfélag, frumkvöðlar, verkefnisstjóri

Starfsmarkmið 1.13

Hitaveituframkvæmdir fyrir Hólmavík hefjist

Tímamörk: Fyrir árslok 2022

Ábyrgð: Sveitarfélag

Meginmarkmið 2 Stígandi í atvinnulífi

Starfsmarkmið 2.1 Strandir verði miðstöð þjóðtrúar á Íslandi

Tímamörk: Fyrir árslok 2022

Aðgerð A: Gengið frá samningum við stjórnvöld um upplýsingamiðstöð þjóðtrúar

Aðgerð B: Fjölbreyttara framboð þjóðtrúartengdra ferðaþjónustufyrirtækja

Ábyrgð: Frumkvöðlar, verkefnisstjóri, söfn og setur

Starfsmarkmið 2.2 Heilsutengt ferðaþjónustufyrirtæki stofnað

Tímamörk: Fyrir árslok 2021

Ábyrgð: Frumkvöðlar, verkefnisstjóri

Starfsmarkmið 2.3 Tryggja Strandabyggð auknar fiskveiðiheimildir

Tímamörk: Fyrir árslok 2021

Aðgerð A: Hvetja til aukakvótaúthlutunar í brothættum byggðum

Aðgerð B: Efla smærri útgerðir

Aðgerð C: Tryggja hagsmuni Strandabyggðar í vinnu ráðuneytis við endurskoðun á meðferð og ráðstöfun 5,3% aflaheimilda

Ábyrgð: Frumkvöðlar, sveitarfélag, verkefnisstjóri

Starfsmarkmið 2.4 Bæta afkomu ferðaþjónustufyrirtækja og auka fjölbreytni þeirra

Tímamörk: Fyrir árslok 2022

Aðgerð A: Möguleikar á kjölfestuhóтели kannaðir

Aðgerð B: Ferðaskrifstofa stofnuð

Aðgerð C: Aukin fjölbreytni í afþreyingu fyrir ferðamenn

Ábyrgð: Frumkvöðlar, verkefnisstjóri

- Starfsmarkmið 2.5   Hefja félags- og atvinnustarfsemi tengda sjósporti
Tímamörk: Fyrir árslok 2022
Ábyrgð: Íbúar, félög, ferðaþjónar og verkefnisstjóri
- Starfsmarkmið 2.6   Gerðar verði tilraunir með veiðar á grjótakrabba til nytja
Tímamörk: Fyrir árslok 2022
Ábyrgð: Frumkvöðlar, verkefnisstjóri
- Starfsmarkmið 2.7   Gera óstaðbundnum starfsmönnum kleift að starfa og setjast að í Strandabyggð
Tímamörk: Fyrir árslok 2022
Aðgerð A: Opna vinnuaðstöðu, með aðgengi að stuðningsneti
Aðgerð B: Tryggja öflugt internet
Ábyrgð: Frumkvöðlar, sveitarfélag, verkefnisstjóri, Vestfjarðastofa
- Starfsmarkmið 2.8   Hvetja til aukinnar fjölbreytni atvinnulífs
Tímamörk: Fyrir árslok 2023
Aðgerð A: Kortlagning núverandi atvinnulífs
Aðgerð B: Kortlagning menntunar og hæfni íbúa
Aðgerð C: Skapa grundvöll fyrir skrifstofu-, nýsköpunar- og þróunargarð
Aðgerð D: Efla iðnám
Ábyrgð: Frumkvöðlar, KRÁS, FNV, Strandabyggð, verkefnisstjóri, Fræðslumiðstöð Vestfjarða, Vestfjarðastofa
- Starfsmarkmið 2.9   Efla beina sölu-, framleiðslu- og fullvinnslumöguleika bænda og sjómanna
Tímamörk: Fyrir árslok 2023
Ábyrgð: Frumkvöðlar, bændur, útgerð, verkefnisstjóri

Starfsmarkmið 2.10 Möguleikar til fiskeldis rannsakaðir og viðhorf íbúa könnuð

Tímamörk: Fyrir árslok 2023

Ábyrgð: Frumkvöðlar, verkefnisstjóri, Vestfjarðastofa

Starfsmarkmið 2.11 Að lágmarki tvö verkefni sem stuðla að fjölgun skapandi starfa stofnuð

Tímamörk: Fyrir árslok 2023

Ábyrgð: Frumkvöðlar, verkefnisstjóri

Starfsmarkmið 2.12 Heilsutengt uppbyggingarsetur stofnað

Tímamörk: Fyrir árslok 2022

Ábyrgð: Frumkvöðlar, verkefnisstjóri

Starfsmarkmið 2.13 Ráðning ferðamálafulltrúa til sveitarfélagsins

Tímamörk: Fyrir árslok 2021

Ábyrgð: Sveitarfélag

Meginmarkmið 3

Stolt og sjálfbært samfélag

Starfsmarkmið 3.1. Auknir möguleikar í útivist og náttúruskoðun

Tímamörk: Fyrir árslok 2021

Aðgerð A: Efling útivistartengdra félaga

Aðgerð B: Uppbygging ferðamannastaða og gönguleiða

Aðgerð C: Kortlagning gönguleiða

Aðgerð D: Merking áhugaverðra staða

Aðgerð E: Kynning á möguleikum (skíði, sjór...)

Ábyrgð: Frumkvöðlar, ríki, sveitarfélag, íbúar, verkefnisstjóri

Starfsmarkmið 3.2. Kortleggja möguleika á verkefnum tengdum svæðis- og

þjóðgörðum í sátt við samfélag og náttúru

Tímamörk: Fyrir árslok 2022

Ábyrgð: Frumkvöðlar, verkefnisstjóri

Starfsmarkmið 3.3. Að auka sýnileika og styrkja ímynd svæðisins

Tímamörk: Fyrir árslok 2021

Ábyrgð: Frumkvöðlar, verkefnisstjóri, sveitarfélag

Starfsmarkmið 3.4. Umhverfi verði fegrað og hreinsað

Tímamörk: Fyrir árslok 2021

Ábyrgð: Íbúar, sveitarfélag, frumkvöðlar, verkefnisstjóri

Starfsmarkmið 3.5. Átak gert til að nýta Umhverfisvottun Vestfjarða

Tímamörk: Fyrir árslok 2022

Ábyrgð: Sveitarfélag, NAVE

- Starfsmarkmið 3.6. Áhersla lögð á rannsóknir, miðlun og hagnýtingu á menningararfi svæðisins
Tímamörk: Fyrir árslok 2023
Ábyrgð: Frumkvöðlar, söfn og setur, verkefnisstjóri
- Starfsmarkmið 3.7. Stutt við verkefni sem stuðla að jákvæðri kynningu og aukinni fréttamiðlun
Tímamörk: Fyrir árslok 2023
Ábyrgð: Frumkvöðlar, verkefnisstjóri, fjölmiðlar, sveitarfélagið
- Starfsmarkmið 3.8. Götur malbikaðar og gangstéttir lagfærðar á Hólmavík
Tímamörk: Fyrir árslok 2023
Aðgerð: Hvetja sveitarstjórn til að veita fé í verkið, forgangsraða því og flýta
Ábyrgð: Sveitarfélagið
- Starfsmarkmið 3.9. Verndarsvæði í byggð á Hólmavík samþykkt af íbúum og ráðherra
Tímamörk: Fyrir árslok 2023
Ábyrgð: Sveitarfélagið
- Starfsmarkmið 3.10. Stofnun héraðsskjalasafns fyrir Strandir
Tímamörk: Fyrir árslok 2023
Ábyrgð: Sveitarfélagið, Mennta- og menningarmálaráðuneytið, frumkvöðlar, verkefnisstjóri
- Starfsmarkmið 3.11. Sérstök kortlagning á þörfum íbúa og möguleikum dreifbýlis Strandabyggðar
Tímamörk: Fyrir árslok 2021
Ábyrgð: Sveitarfélagið, verkefnisstjóri, íbúar

